

Uitvoeringsplan Integraal Beleid Openbare Ruimte 2024 – 2033

6 oktober 2023

**Uitvoeringsparagraaf voor een duurzame en prettige
leefomgeving**

Werken aan het thuis van de Dijk en Waarders

Positionering beleid

Domein Ruimte		
Beleidssterrein	Product en dienst	
Duurzaamheid en Leefomgeving		Openbare ruimte
Economie en Ondernemen		
Mobiliteit		
Onderwijs-huisvesting		
Ruimtelijke Ordening		
Wonen		
Stedenbouw en Landschap		

Kwaliteitscontrole Antea Group

datum

6 oktober 2023

beschrijving

Definitief

vrijgave

Oane Hornstra

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding.....	10
1.1 Belang van de openbare ruimte in Dijk en Waard.....	10
1.2 Aanleiding en doel	10
1.3 Scope.....	10
1.4 Leeswijzer.....	11
2. Nadere uitvoeringsregels en acties	14
2.1 Algemeen.....	14
2.2 Begraafplaatsen	16
2.3 Groen	17
2.4 Kunstwerken en waterkeringen	20
2.5 Speelvoorzieningen	21
2.6 Straatmeubilair.....	22
2.7 Verlichting en VRI	23
2.8 Water.....	25
2.9 Wegen.....	26
2.10 Resumé financiën	26
3. Het uitvoeringsproces.....	30
3.1 Plan, do check act activiteiten (monitoring en evaluatie)	30
Bijlage 1: Onderhoudsniveau openbare ruimte	34
Bijlage 2: Specificatie nadere regels	35
1. Ecologische verblijfs- en verbindingzones	35
2. Beschermde bomen	45
3. Uitgangspunten bij hinder of overlast	48
4. Speeltoestellen.....	49

Samenvatting

Zodra je de voordeur uitstapt, kom je in de openbare ruimte. Deze openbare ruimte is belangrijk voor het functioneren van de gemeente en gemeenschap. Niet alleen beschouwd vanuit functies, zoals bereikbaarheid, parkeren en verblijven, maar ook in relatie tot het welzijn van inwoners, zoals het vertoeven in een prettige woon- en werkomgeving. De wijze waarop de openbare ruimte wordt ingericht en beheerd is sterk bepalend voor het gebruik en de beleving van de dagelijkse leefomgeving.

Doel

De gemeenten Langedijk en Heerhugowaard zijn per 1 januari 2022 gefuseerd tot gemeente Dijk en Waard. In de voormalige gemeenten was sprake van lopend en op punten verouderd beleid voor het in stand houden en verbeteren van de leefomgeving. Een opgave is om het beleid van de twee voormalige gemeenten tot één beleid te maken voor Dijk en Waard.

Waar voorheen voor elk object in de openbare ruimte een apart plan was, komt dit nu samen in één overzichtelijk document: het *“Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024 – 2033”*.

Het *“Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024 – 2033”* is door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn de integrale kaders vastgelegd voor de openbare ruimte. Deze kaders bestaan onder andere uit ambities en beleidsuitgangspunten om gericht te werken aan maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, duurzaamheid, klimaatadaptatie en circulariteit. Daarnaast is het onderhoudsniveau per areaal en gebiedstype bepaald.

Dit rapport, het *“Uitvoeringsplan Integraal Beleid Openbare Ruimte 2024 – 2033”* bestaat naast bovengenoemd raads kader. Het is een nadere concretisering door het college. Het bevat nadere (uitvoerings)regels en actiepunten om invulling te geven aan de kaders. Op basis van deze elementen zijn ook de benodigde aanvullende budgetten inzichtelijk gemaakt.

Thema's en ambities

Kijkend naar de openbare ruimte en de meerdere functies die de openbare ruimte vervult, is er op basis van wet- en regelgeving, gemeentelijke kaders (bijv. het coalitieakkoord) en de mening van bewoners gekeken voor welke thema's de openbare ruimte op dit moment een meerwaarde kan geven. De belangrijkste thema's die voortkomen uit het *“Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024 – 2033”* zijn:

- ➔ Authenticiteit.
- ➔ Biodiversiteit.
- ➔ Circulaire economie.
- ➔ Energietransitie.
- ➔ Klimaatadaptatie.
- ➔ Ondernemende leefomgeving.
- ➔ Participatie.
- ➔ Prettige leefomgeving.
- ➔ Veiligheid en bereikbaarheid.

Met behulp van werksessies zijn deze thema's voor Dijk en Waard verder geformuleerd in ambities en doelstellingen, waaronder:

- ➔ Een karaktervolle leefomgeving die de identiteit versterkt, herkenbaar en uniek is.
- ➔ Een goede leefomgeving voor een grote verscheidenheid aan planten en dieren.
- ➔ Een leefomgeving die het milieu zo min mogelijk belast.
- ➔ Een leefomgeving waarin wordt toegewerkt naar een energieneutrale gemeente.
- ➔ Een leefomgeving die waterrobuust en klimaatbestendig is ingericht.
- ➔ Een leefomgeving met een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat.
- ➔ Een leefomgeving waarin mensen worden betrokken en meedoen.
- ➔ Een prettige leefomgeving die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen.
- ➔ Een voor iedereen toegankelijke leefomgeving die veilig en bereikbaar is.

Beleidsuitgangspunten

Om de beleidsambities te realiseren door middel van inrichting, beheer en onderhoud van de openbare ruimte zijn beleidsuitgangspunten geformuleerd. Deze bieden een (afwegings)kader ter ondersteuning van besluitvorming, zorgen voor transparantie bij het maken van keuzes, consistentie en effectieve implementatie van beleid op lange termijn.

De volgende objecten in de openbare ruimte maken deel uit van de beleidsuitgangspunten:

- ➔ Begraafplaatsen.
- ➔ Gebouwen¹.
- ➔ Groen.
- ➔ Kunstwerken en waterkeringen.
- ➔ Speelvoorzieningen.
- ➔ Straatmeubilair.
- ➔ Verlichting.
- ➔ Water.
- ➔ Wegen.

Uitvoeringsregels en actiepunten

De beleidsuitgangspunten en ambities voor het beheer en de inrichting van de openbare ruimte (zie *Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024 – 2033*) vormen een belangrijk kader, zodat er in de komende jaren een bijdrage wordt geleverd aan het bewerkstelligen van de ambities binnen de vastgestelde thema's.

De beleidsuitgangspunten in het Integraal Beleidsplan zijn de kapstok voor het uitvoeren van maatregelen. Ze zijn daarmee kaderstellend voor de uitvoering in 2024 tot en met 2033. Aan het "*Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte 2024 – 2033*" zijn in dit document regels en

¹ Voor gebouwen is alleen de BBV verplichting ten aanzien van een vastgesteld onderhoudsniveau uitgewerkt.

acties gekoppeld, die een verdere invulling geven voor de werkelijke uitvoering van de ambities. De specifieke regels en actiepunten zijn uitgebreid verwerkt in dit document.

Extra (financiële) inspanningen

Het college gaat aan de slag met de ambities en beleidsuitgangspunten en heeft hiervoor dit uitvoeringsplan opgesteld. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de budgetten die naar verwachting nodig zijn om de actiepunten uit dit uitvoeringsplan te realiseren. De actiepunten bestaan vooral uit nadere onderzoeken en planvorming. De realisatie- en beheerkosten om deze doelen daadwerkelijk te realiseren volgen hieruit. Voorgesteld wordt om in eerste instantie deze onderzoeken en daarmee de vraag om incidentele middelen te dekken uit mogelijke meevallers binnen de reguliere (beheer)budgetten. Deze werkwijze geldt voor de eerste vier jaar van de looptijd van het beleid. Mocht blijken dat na deze periode weinig acties zijn uitgevoerd wegens onvoldoende financiële “restruimte”, wordt de aanvraag van middelen meegenomen in het begrotingsproces.

De structurele uitgaven in onderstaand overzicht zijn nodig om de openbare ruimte op het gewenste onderhoudsniveau te onderhouden en zelfbeheer te faciliteren. Voorgesteld wordt om het verhoogde onderhoudsniveau in 2024 zoveel als mogelijk uit te voeren binnen de bestaande budgetten. Dit geldt ook voor het zelfbeheer van groen. Het inzicht dat hiermee wordt verkregen wordt gebruikt bij het aanvragen van de daadwerkelijke extra benodigde middelen bij het opstellen van de kadernota en begroting 2025.

- ➔ Voor de verzorging van **wegen** in het winkelgebied op een A-niveau is jaarlijks een extra onderhoudsbudget van **€ 27.000** nodig.
- ➔ Voor de verzorging van het **groen** in het winkelgebied op een A-niveau is jaarlijks een extra onderhoudsbudget van **€ 10.000** nodig.
- ➔ Voor het onderhoud van **straatmeubilair** in het winkelgebied op een A-niveau en in de rest van de gemeente op een B-niveau is jaarlijks een extra onderhoudsbudget van **€ 50.000** nodig.

Actiepunten	Kosten eenmalig	Kosten structureel
Algemeen	€ -	€ 87.000
Begraafplaatsen	€ 35.000	€ -
Gebouwen	€ -	€ -
Groen	€ 62.500	€ 35.000
Kunstwerken en waterkeringen	€ -	€ -
Speelvoorzieningen	€ -	€ -
Straatmeubilair	€ 15.000	€ -
Verlichting	€ 15.000	€ -
Water	€ 50.000	€ -
Wegen	€ -	€ -

Tabel: Overzicht financiën activiteiten voor de uitvoering van ambities en beleidsuitgangspunten.

Bouwstenen

Wet- en regelgeving

Enquête

Thema's

Coalitieakkoord

Beleidsdocumenten

**BELEIDS
UITGANGS-
PUNTEN**

**ONDERHOUDS
NIVEAU**

**OVERIGE
KADERS**

INTEGRAAL BELEID

Kaderstelling

**UITVOEREND KADER
UITVOERINGSREGELS**

Doorwerking beleid

Sectorale beleidsuitwerking

Projectplannen

Gebiedsplannen

Beheerplannen

Uitvoeringsprogramma's

“

Grasveldjes die bedoeld zijn om te spelen moeten regelmatig gemaaid worden, maar verder mag de natuur haar gang gaan.

Enquête onder inwoners 2023

”

1 Inleiding

1.1 Belang van de openbare ruimte in Dijk en Waard

De gemeente Dijk en Waard is een Nederlandse gemeente in de provincie Noord-Holland, die in 2022 is ontstaan uit een fusie tussen de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard. De gemeente heeft een oppervlakte van ongeveer 70 vierkante kilometer en telt ruim 89.000 inwoners. Het is een groeiende gemeente, waar nog veel woningen worden gerealiseerd, zowel binnen bestaande wijken als aan de randen van de gemeente. Dit heeft impact op het gebruik, maar ook op het beheer, de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte.

Zodra je de voordeur uitstapt, kom je in de openbare ruimte. Deze openbare ruimte is belangrijk voor het functioneren van de gemeente en gemeenschap. Niet alleen beschouwd vanuit functies, zoals bereikbaarheid, parkeren en verblijven, maar ook in relatie tot het welzijn van inwoners, zoals het vertoeven in een prettige woon- en werkomgeving. De wijze waarop de openbare ruimte wordt ingericht en beheerd is sterk bepalend voor het gebruik en de beleving van de dagelijkse leefomgeving.

Daarbij komt dat steeds vaker grotere maatschappelijke opgaven worden gekoppeld aan onze leefomgeving, zoals de gezondheid van de inwoners, het effect van klimaatverandering (verkoeling, droogte, hevige regenval), mobiliteit, vergroening en duurzaamheid.

1.2 Aanleiding en doel

Het *“Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024 – 2033”* is door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn de integrale kaders vastgelegd voor de openbare ruimte. Deze kaders bestaand onder andere uit ambities en beleidsuitgangspunten om gericht te werken aan maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, duurzaamheid, klimaatadaptatie en circulariteit. Bovendien is het onderhoudsniveau per areaal en gebiedstype bepaald.

Dit rapport, het *“Uitvoeringsplan Integraal Beleid Openbare Ruimte 2024 – 2033”* bestaat naast bovengenoemd raads kader. Het is een nadere concretisering door het college. Het bevat nadere (uitvoerings)regels en actiepunten om invulling te geven aan de kaders. Op basis van deze elementen zijn ook de benodigde aanvullende budgetten inzichtelijk gemaakt.

1.3 Scope

Dit document betreft het uitvoeringsplan voor de verschillende ambities, doelstellingen en beleidsuitgangspunten die zijn geformuleerd in het *“Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024 – 2033”*. Op basis van wet- en regelgeving, gemeentelijke kaders (bijv. het coalitieakkoord) en de mening van bewoners zijn er verschillende doelstellingen die relevant zijn voor de inrichting, het beheer en het onderhoud van de openbare ruimte. De ambities die hieruit voortkomen zijn:

- ➔ Een karaktervolle leefomgeving die de identiteit versterkt, herkenbaar en uniek is.
- ➔ Een goede leefomgeving voor een grote verscheidenheid aan planten en dieren.
- ➔ Een leefomgeving die het milieu zo min mogelijk belast.

- ➔ Een leefomgeving waarin wordt toegewerkt naar een energieneutrale gemeente.
- ➔ Een leefomgeving die waterrobuust en klimaatbestendig is ingericht.
- ➔ Een leefomgeving met een aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat.
- ➔ Een leefomgeving waarin mensen worden betrokken en meedoen.
- ➔ Een prettige leefomgeving die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen.
- ➔ Een voor iedereen toegankelijke leefomgeving die veilig en bereikbaar is.

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte richt zich op de vrij toegankelijke openbare ruimte welke door de gemeente wordt onderhouden. De volgende beheerdomeinen maken deel uit van dit uitvoeringsplan:

- ➔ Begraafplaatsen.
- ➔ Gebouwen².
- ➔ Groen.
- ➔ Kunstwerken en waterkeringen.
- ➔ Speelvoorzieningen.
- ➔ Straatmeubilair.
- ➔ Verlichting.
- ➔ Water.
- ➔ Wegen.

In dit uitvoeringsplan wordt er niet ingegaan op riolering, afval en grondstoffen in de openbare ruimte. Hier is een apart beleids- en verantwoordingssystematiek voor (Programma Stedelijk Water en Riolering Dijk en Waard 2022-2027; Grondstoffenbeleidsplan Dijk en Waard en de Afvalstoffenverordening gemeente Dijk en Waard).

1.4 Leeswijzer

Dit uitvoeringsplan bestaat uit regels, acties en het uitvoeringsproces en bevat daarmee de nadere invulling voor de uitvoering in de periode van 2024 tot en met 2033. Dit rapport bestaat uit de volgende onderdelen:

- ➔ [Hoofdstuk 2](#) beschrijft de nadere regels en acties inclusief de uitvoeringsprioritering en budgetten voor de realisatie van het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2023-2033.
- ➔ [Hoofdstuk 3](#) beschrijft hoe de voortgang wordt gemonitord en eventueel tot bijstelling van het beleids- en uitvoeringsplan kan leiden.

² Voor gebouwen is alleen de BBV verplichting ten aanzien van een vastgesteld onderhoudsniveau uitgewerkt.

“

**Ik voel me veilig op straat, alleen voor
loslopende honden heb ik angst.**

Enquête onder inwoners 2023

”

2. Nadere uitvoeringsregels en acties

Het “*Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024-2033*” bevat de ambities en beleidsuitgangspunten voor de inrichting, het beheer en het onderhoud van de openbare ruimte. Ze vormen de kapstok voor dit uitvoeringsplan en zijn kaderstellend voor de uitvoering in 2024 tot en met 2033. Aan het “*Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte 2024 – 2033*” zijn in dit document regels en acties gekoppeld, die een verdere invulling geven voor de werkelijke uitvoering van de ambities. Derhalve dienen de twee documenten in opvolging van elkaar gelezen te worden.

Strategie

Dit hoofdstuk bevat:

- ➔ [Nadere regels](#) en afspraken voor de uitvoering van de beleidsuitgangspunten.
- ➔ [Actiepunten](#) voor de actieve realisatie van de beleidsuitgangspunten.

De nadere regels betreffen maatregelen die vanuit de strategie ‘*uitvoeren bij vervanging*’ worden opgepakt, of als inrichtingseis geldend bij ‘*locatie- of gebiedsontwikkeling*’. Bij de actiepunten geldt de strategie ‘*actief realiseren*’. Dat betekent dat deze regels een hogere prioriteit hebben en zelfstandig opgepakt worden. Hier is geen sprake van een vervangingsmoment of herinrichting.

Het is daarbij mogelijk dat de nadere regels en actiepunten geharmoniseerd zijn vanuit beleid dat in Langedijk of Heerhugowaard golden, of nieuwe zijn opgesteld voortkomend uit de beleidsuitgangspunten van het “*Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024 – 2033*”.

2.1 Algemeen

Onderstaande nadere regels en actiepunten zijn van toepassing op de gehele openbare ruimte.

Nadere regels

- ➔ Bij locatie- of gebiedsontwikkeling, bij vervanging of herinrichting wordt de openbare ruimte ingericht ten behoeve van de toegankelijkheid voor de gebruikers. Hiervoor worden de richtlijnen toegankelijkheid van het kennisnetwerk toegankelijkheid van het CROW gehanteerd.
- ➔ Bij nieuwe projecten wordt een beheerparagraaf opgesteld en afgestemd met de beheerders.
- ➔ Om de beeldkwaliteit van de openbare ruimte te waarborgen, voert de gemeente een integrale beleidsschouw/monitoring uit. Hierbij ligt de nadruk op schoon (netjes, vervuiling), heel (technische staat) en veilig (schades).
- ➔ Bij aanleg van werken in de openbare ruimte, wordt (waar mogelijk) de CO₂-uitstoot en MKI-score als gunningscriterium (kwaliteit) meegenomen in aanbestedingen. Op deze manier wil de gemeente circulair inkopen stimuleren. Per project wordt de wegingsfactor van deze scores bepaald.

- ➔ Bij de plaatsing van transformatorhuisjes en andere nutskasten worden voorwaarden gesteld aan de uitstraling. De trafo's worden waar mogelijk verfraaid, zodat deze in het beeld passen (bijv. groenstrook rondom). Veiligheid is hier het uitgangspunt.
- ➔ Bij de locatie- of gebiedsontwikkeling en herinrichting van wijken worden nieuwe kunstwerken of beeldende kunst meegenomen en met betrokkenen/omwonenden ingevuld. Bij de ontwikkeling van een nieuwe wijk wordt tenminste één kunstbeeld meegenomen en met betrokkenen/omwonenden ingevuld.
- ➔ Bestaande kunstwerken of beeldende kunst en de directe omgeving hiervan, worden in stand gehouden vanuit de insteek dat beide onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Een kunstbeeld wordt gecreëerd met de omgeving als kader. Dit betekent dat grootschalige (beeldbepalende) aanpassingen aan de omgeving of verplaatsen van het kunstbeeld slechts in overleg met de kunstenaar worden gedaan.
- ➔ Bij vervanging van onderdelen van de openbare ruimte in een straal van 200 meter van erfgoed wordt waar nodig het areaal omgevormd naar een soort die meer passend is bij de uitstraling van het erfgoed object. Op deze manier draagt een passende inrichting bij aan de totale beleving van de bezoeker van het erfgoed.

Actiepunten

- ➔ Het door de raad vastgestelde onderhoudsniveau-B is het uitgangspunt voor het uit te voeren beheer. Dit geharmoniseerde onderhoudsniveau kent een uitzondering op wegen en groen (alleen verzorging) in de winkelgebieden, hier is het gewenste onderhoudsniveau een A (was deels A en B). Zie [bijlage 1](#) voor specifieke gebieden. Voor straatmeubilair geldt ook een uitzondering op het onderhoudsniveau (technische staat en verzorging): in het winkelgebied geldt niveau A (was deels A, B en C). De bijbehorende werkzaamheden zijn deels intern (buitendienst) en deels uitbesteed (bestekken). De werkwijzen en bestekken worden hierop aangepast.
 - Eigenaar: beheerders groen, wegen en straatmeubilair.
 - Kosten:
 - Extra kosten verzorgend onderhoud wegen, groen en meubilair = €87.000 (€27.000 wegen, €10.000 groen en €50.000 straatmeubilair).
 - Dekking:
 - Aan te vragen voor begroting 2025.
- ➔ Het sportbedrijf organiseert in samenwerking met het sociaal domein open sportparken. Het sportbedrijf organiseert op sportparken met name sociale activiteiten en fysieke aanpassingen, zoals recreatieve sporttoernooien, gezamenlijke sessies, de toegang verbeteren en hekken weghalen. Dergelijke activiteiten bieden mensen de mogelijkheid om anderen te ontmoeten, te betrekken, nieuwe vriendschappen te sluiten en een gevoel van gemeenschap en verbondenheid te ervaren. De activiteiten die georganiseerd worden zijn verkregen door in de wijk te onderzoeken waar behoefte aan is. In samenwerking met maatschappelijke partners wordt er in kaart gebracht wat de behoefte van de wijk is. Het ruimtelijk domein onderschrijft en waardeert deze ontwikkeling als middel om mensen via (openbare) ruimte met elkaar te verbinden.
 - Eigenaar: Sociaal Domein in samenspraak met sportbedrijf.
 - Dekking: Sociaal domein.

2.2 Begraafplaatsen

Nadere regels

- ➔ De gemeente vindt het belangrijk dat iedereen een bestemming krijgt die aansluit bij zijn/haar wensen. Hierbij zijn wel een aantal algemene regels van toepassing. De gemeenteraad en het college bepalen met de verordening en het uitvoeringsbesluit welke verschillende uit te geven bestemmingen er zijn, inclusief de eigenschappen. Ook geeft de gemeente aan wat de voorschriften zijn hoe gebruikers deze bestemmingen kunnen verkrijgen. Voor lijk- en asbezorging geldt dat het college vaststelt wat de tijden voor bezorging op begraafplaatsen zijn, welke stukken er overlegd moeten worden en wat de voorschriften voor omhulsels van een lijk of urn zijn. Dit is opgenomen in de *Verordening op het beheer en het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen voor de gemeente Dijk en Waard* en het bijbehorende uitvoeringsbesluit.
- ➔ Het college stelt voorschriften waaraan de vorm van grafmarkering en grafbedekking moet voldoen, waarbij rekening gehouden wordt dat dit andere gebruikers of de beheersbaarheid van de begraafplaats niet schaadt of belemmert.
- ➔ Voor iedere aanvraag op een begraafplaats brengt het college leges in rekening die de kosten dekken. Dit gaat via de vigerende Verordening Lijkbezorgingsrechten.
- ➔ Het college stelt de openingstijden van begraafplaatsen en de maatregelen ter handhaving van de orde en rust vast. De bezoektijden worden aangegeven met borden bij de ingang. Begraafplaatsen worden, in de basis, niet afgesloten in de nacht.

Actiepunten

- ➔ De gemeente gaat begraafplaatsen, waar dat nu nog ontbreekt, voorzien van bijzondere beplanting. Hierbij wordt gekozen voor een diversiteit aan natuurlijke en sierlijke beplanting die rust uitstraalt. Hiervoor stelt de gemeente een omvormingsplan op. Het doel van dit punt is dat het groen op de begraafplaats onderscheidend is ten opzichte van de rest van de openbare ruimte en het gehele jaar een groene en verzorgde uitstraling heeft.
 - Eigenaar: beheerder begraafplaatsen.
 - Kosten:
 - Opstellen omvormingsplan voor de 8 begraafplaatsen: € 35.000,-.
 - Aanleggen nieuwe beplanting (eenmalig) = afhankelijk van soortkeuze en te vervangen oppervlak uit omvormingsplan.
 - Beheren nieuwe beplanting (structureel) = afhankelijk van soortkeuze en oppervlak uit omvormingsplan.
 - Dekking:
 - Restruimte regulier beheerbudget of aanvraag begroting 2028 of later.

2.3 Groen

Nadere regels

- Om een goede inrichting en beheer van de ecologische verbindingzones te waarborgen, zijn per ecologisch structuurgebied (verblijfs- of verbindingzone) het natuurstype, de doelsoorten, biotoop en beheermaatregelen vastgelegd (zie [bijlage 2.1](#)).
- Het (ecologisch) beheer van flora en fauna gaat volgens de Gedragscode Soortenbescherming gemeenten van Stadswerk. Deze gedragscode is bij iedere groenbeheerder, werkvoorbereider en uitvoerder bekend.
- Ruw en kruidenrijk gras worden zo ecologisch mogelijk beheerd.
- De gemeente zet geen chemische bestrijdings- / of gewasbeschermingsmiddelen in. De gerichte bestrijding van invasieve exoten zijn hier een uitzondering op. Invasieve exoten zijn benoemd in de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden (artikel 8.3) en grotendeels opgenomen in de Unielijst voor invasieve exoten op de site van de Nederlandse Voedsel- en warenautoriteit.

- Om de klimaatbestendigheid van planten en bomen te beoordelen wordt soortkeuze altijd getoetst op droogtetolerantie, hittebestendigheid, vorst- en koudebestendigheid, weerstand tegen ziekten en plagen, waterzuinigheid en aanpassingsvermogen. De meest geschikte planten en bomen worden per locatie gekozen, dit kan per plek verschillen.
- Bij inrichting van groen wordt de conditie van de groeiplaats bepaald. Plant vooral soorten die zich goed ontwikkelen in de bodemomstandigheden van de beoogde locatie. Als onvoldoende soorten toepasbaar zijn, worden de bodemomstandigheden aangepast. Richt groeiplaatsen van groen zodanig in dat voldoende ruimte, vocht, lucht en voedsel geborgd is. Dit met het oog op een goede ontwikkeling van het groen en een efficiënte beheerbaarheid gedurende de beoogde levenscyclus.

- Om de kwaliteit van de aanleg, beheer en onderhoud van bomen te waarborgen, werkt de gemeente met de meest recente uitgave van het Handboek Bomen (Norminstituut Bomen). Binnen de organisatie worden sleutelpersonen aangewezen die volgens deze standaarden zijn opgeleid. Tijdens herinrichting- en nieuwbouwprojecten worden de bomen binnen het plangebied gecontroleerd en/of getoetst aan de eisen, richtlijnen en normen, zowel boven als onder de grond. Tijdens onderhoud wordt er gekeken naar het zichtbare gedeelte boven de grond.
- Bij de kap van monumentale en beschermde houtopstanden worden standaard beleidsregels gehanteerd om een verzoek af te wegen, zie [bijlage 2.2](#) voor regels.
- Bij grootschalige dan wel impactvolle kap van bomen (te beoordelen door de groenbeheerder) worden bewoners in de omgeving betrokken.
- Bij de inrichting en het bijbehorende onderhoudsmethode van groen wordt rekening gehouden met het voorkomen van overlast door (wilde) dieren. Denk bijv. aan een inrichting en onderhoudswijze die geen grote groepen ganzen in de woonwijk aantrekt.
- Om karakteristieke openbare ruimte te behouden, plaatst de gemeente karakteristiek groen op rotondes, wegen die de polderontginning volgen, winkelgebieden en belangrijke oriëntatiepunten.

- ➔ Voor losloopgebieden gelden de volgende regels:
- Binnen de woonwijk zijn kleinere hondenlosloopgebieden beschikbaar die de gelegenheid geven voor een korte wandeling en/of even de hond los te laten. Op strategische plekken, verspreid over de gemeente, zijn grote hondenlosloopgebieden beschikbaar die ruimte geven voor een lange wandeling of specifiek zijn ingericht om te kunnen rennen en spelen met de hond.
 - Bij het aanwijzen en de inrichting van een hondenlosloopgebied wordt ermee rekening gehouden dat dit de veiligheid van de honden en weg-, sport- en speelruimtegebruikers niet in gevaar brengt en de ontwikkeling van beoogde flora en fauna in ecologische- en natuurgebieden mogelijk houdt.
 - In nieuwe woonwijken worden in ieder geval kleine hondenlosloopgebieden gerealiseerd als bestaande hondenlosloopgebieden niet binnen loopafstand zijn te bereiken.
 - De bestaande hondenlosloopgebieden zijn het uitgangspunt. In bestaande woonwijken die niet over een hondenlosloopgebied beschikken wordt alleen (achteraf) een hondenlosloopgebied aangewezen als daar behoefte aan is en naar het oordeel van het college een geschikte plek en inrichting mogelijk is.
 - De in- en uitgangen van hondenlosloopgebieden worden duidelijk gemarkeerd met een bord.
 - De aangewezen hondenlosloop- en hondenverbodsgebieden zijn voor een ieder te raadplegen op de website van de gemeente.

Actiepunten

- ➔ Om de ecologische verbindingzones te laten functioneren, wordt onderzocht waar ecologische routes lopen en wat blokkades en verbeterpunten zijn, afgestemd op de doelsoorten uit het gebied (gebieden zie [bijlage 2.1](#)).
- Eigenaar: beheerder groen.
 - Kosten:
 - Opstellen plan ecologische verbindingen (eenmalig): €30.000.
 - Dekking:
 - Restruimte regulier beheerbudget of aanvraag begroting 2028 of later.
- ➔ Het 'onttegenen' van de openbare en particuliere ruimte. Ingezet wordt op het onttegenen van 2.000 m² openbare ruimte per jaar, waarbij het uitgangspunt is dat de helft omgevormd wordt naar grasland en de andere helft naar heesters. Daarnaast wordt het onttegenen van particuliere ruimten gestimuleerd, via acties vanuit Stichting Steenbreek of bijvoorbeeld een subsidieregeling.
- Eigenaar: beheerder groen.
 - Kosten:
 - Realisatie onttegenen openbare ruimte: €70.000 (structureel) .
 - Aansluiting Stichting Steenbreek: €30.000 (structureel).
 - Subsidieregeling klimaatadaptieve particuliere ruimten: €90.000 (structureel).
 - Dekking:
 - Budget is beschikbaar in de begroting.

- ➔ Om goed zicht te krijgen op de beschermde houtopstanden gaat de gemeente op basis van de huidige beleidskaders beschermde bomen inventariseren en een register beschermde houtopstanden opbouwen en aanwijzen. Het register wordt digitaal en toegankelijk beschikbaar gesteld.
 - Eigenaar: beheerder groen.
 - Kosten:
 - Inventariseren van beschermde houtopstanden tijdens reguliere inspecties (structureel): kostenneutraal binnen bestaande begroting.
 - Digitaliseringskosten (eenmalig): €7.500.
 - Dekking:
 - Restruimte regulier beheerbudget of aanvraag begroting 2028 of later.
- ➔ Herstellen van boomstructuren waar deze beschadigd of verdwenen zijn of waar boomziektes het voortbestaan bedreigen. Met het aanvullen van de boomstructuren wordt gericht gewerkt aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en de identiteit van de gemeente.
 - Eigenaar: beheerder groen.
 - Kosten:
 - Jaarlijkse herstelkosten €250.000 (structureel).
 - Aanvullende kosten €400.000 (eenmalig, bestemmingsreserve projecten leefomgeving en voorzieningen).
 - Dekking:
 - Budget is beschikbaar in de begroting.
- ➔ De gemeente stelt spelregels/voorwaarden op voor het zelfbeheer van groen. Dit is nodig om verzoeken voor zelfbeheer op een eenduidige manier te toetsen. Er zijn spelregels voor financiën en afspraken voor de uitvoering (na te streven beeld).
 - Eigenaar: beheerder groen.
 - Kosten:
 - Opstellen spelregels (eenmalig): kostenneutraal (eigen uren)
 - Stelpost financiële ondersteuning zelfbeheer (structureel): € 35.000.
 - Dekking:
 - Aan te vragen voor begroting 2025.
- ➔ De gemeente gaat meer communiceren naar inwoners over het belang van biodiversiteit en hoe dit te bevorderen. Hierdoor kunnen inwoners bijdragen aan het vergroten van de diversiteit aan soorten. Op deze manier zorgt de gemeente ervoor dat tuinen aansluiten bij plantkeuze van de lokale leefomgeving.
 - Eigenaar: beheerder groen.
 - Kosten:
 - Uitvoering binnen budget Stichting Steenbreek 'onttegelen'.
 - Dekking:
 - Budget is beschikbaar in de begroting.
- ➔ Het aantal schooltuinen wordt behouden, mits er voldoende animo voor is van scholen. Schooltuinen dragen bij aan de bewustwording van het belang van een groene buitenruimte.
 - Eigenaar: beheerder groen.

- Kosten:
 - Bijhouden schooltuinen en ambtelijke capaciteit (structureel): €60.000.
 - Dekking:
 - Budget is beschikbaar in de begroting.
- ➔ De gemeente realiseert enkele speciale hondenlosloopgebieden. Dit doet de gemeente omdat inwoners behoefte hebben aan speciale hondenspeelplaatsen. De randen zijn op een natuurlijke manier begrenst met bosplantsoen of een haag. De plaatsen zijn voldoende groot dat honden kunnen rennen en spelen. Deze speciale hondenspeelplaatsen komen alleen in grote groenstructuren, in nieuwe te realiseren wijken of ter plaatse van bestaande hondenlosloopgebieden.
- Eigenaar: beheerder groen.
 - Kosten:
 - Locatie-onderzoek (eenmalig): €25.000
 - Realisatie speciale hondenspeelplaatsen (eenmalig): afhankelijk van aantal locaties.
 - Extra onderhoudsbudget (structureel): afhankelijk van aantal locaties.
 - Dekking:
 - Restruimte regulier beheerbudget of aanvraag begroting 2028 of later.

2.4 Kunstwerken en waterkeringen

Nadere regels

- ➔ Indien mogelijk dient een brug voldoende licht te zijn om te voorkomen dat er een paalfundering nodig is en om de CO₂-uitstoot te verminderen. Een lichte brug kan eenvoudiger elders (binnen of buiten de gemeente) worden ingezet indien de situatie vraag om een andere oplossing, zoals een grotere brug of geen brug.
- ➔ Voor de buitendienst moet duidelijk zijn, middels een goed zichtbaar herkenningsteken, wat de maximale belasting van een brug is, aangezien dit niet in te schatten is.
- ➔ Kunstwerken in watergangen worden dusdanig ingericht dat de onderhoudsboot hier gebruik van kan maken. Bij doorvaarbaar water voor recreatievaart worden kunstwerken hierop ingericht. Denk bijv. aan de benodigde hoogte en breedte van bruggen.

Actiepunten

- ➔ Alle bestaande bruggen worden voorzien van een goed zichtbaar herkenningsteken wat de maximale belasting van een brug is.
 - Eigenaar: beheerder kunstwerken.
 - Kosten:
 - Nader te bepalen herkenningstekens.
 - Dekking:
 - Restruimte regulier beheerbudget of aanvraag begroting 2028 of later.

2.5 Speelvoorzieningen

Nadere regels

- ➔ Bij reguliere vervanging van formele speelruimtes wordt het nieuw te plaatsen type speeltoestel waar nodig aangepast aan de behoefte. Hierbij is de prioriteringsvolgorde van aanbod op speelruimtes:
 - 1. Spelen en bewegen.
 - 2. Band met de natuur (nadruk op spelen met water en groen).
 - 3. Ontwikkelen en leren.
 - 4. Ontmoeten, kijken en rusten.
- ➔ Alle speeltoestellen worden geplaatst in een (val) ondergrond die voldoet aan de hieraan gestelde eisen. Tot 1,5 meter hoogte mag een speeltoestel in het gras geplaatst worden.
- ➔ De gemeente werkt voor de spreiding van formele speelruimtes met cirkelkaarten. Hiervoor is de richtlijn dat voor kinderen van 0-5 jaar binnen 150 meter van de woning een speelplek is van minimaal 200m². Voor kinderen 6-11 jaar op 300 meter van het huis, oppervlakte minimaal 600m². Voor 12-18 jaar binnen 1000 meter, met oppervlakte van 2.000m². Voor een volledige uitwerking van de normen, zie [bijlage 2.4](#). Deze normen worden gehanteerd bij nieuwbouwwijken. Binnen bestaande wijken worden geen nieuwe speelvoorzieningen gerealiseerd (maar wel vervangen).
- ➔ De gemeente werkt voor een bespeelbare openbare ruimte met richtlijnen voor informele speelruimte. De richtlijnen gaan in op de omvang, ligging, invulling, speelwaarde, verkeerssituatie en mogelijke bedreiging van de informele speelruimtes. Deze richtlijnen zijn opgenomen in [bijlage 2.4](#) en zijn van toepassing bij nieuwbouwwijken en herinrichtingen.
- ➔ De gemeente handhaaft op speeltoestellen en straatmeubilair die door derden zijn geplaatst in de openbare ruimte, Enerzijds om aantrekkingskracht en aansprakelijkheid voor ongevallen en schade te voorkomen. Anderzijds omdat de gemeente bij de inrichting van de openbare ruimte zorgvuldig alle verschillende belangen afweegt.

Actiepunten

- ➔ Om de toegankelijkheid van (formele) speelvoorzieningen te vergroten, wil de gemeente dat op iedere speelplaats minimaal 1 toestel aanwezig is dat voor iedere doelgroep geschikt is (bv. een netschommel of glijbaan met breder glijvlak). Om kapitaalvernietiging te voorkomen doet de gemeente dit bij reguliere vervanging. De gemeente brengt in kaart welke speelterreinen niet binnen 10 jaar vervangen worden. Voor deze speelterreinen wordt een plan gemaakt om alsnog minimaal 1 toestel te plaatsen die voor iedere doelgroep geschikt is.
 - Eigenaar: beheerder spelen.
 - Kosten:
 - Onderzoek: interne capaciteit.
 - Uitvoering plan: nader te bepalen.
 - Dekking:
 - Uitvoering plan aan te vragen via begrotingscyclus.

- ➔ De gemeente streeft naar zoveel mogelijk open schoolpleinen, waarin schoolpleinen toegankelijk zijn buiten schooluren. Met een aantal scholen zijn er al afspraken gemaakt hierover. De gemeente gaat actief met de schoolbesturen in gesprek om andere schoolpleinen toe te voegen.
 - Eigenaar: beleidsmedewerker onderwijshuisvesting.
 - Kosten:
 - Voeren gesprekken schoolbesturen (eenmalig): interne capaciteit.
 - Uitvoering open schoolpleinen: onbekend.
 - Dekking:
 - Eventuele consequenties aan te vragen via begrotingscyclus.

2.6 Straatmeubilair

Nadere regels

- ➔ De gemeente houdt bij de inrichting van nieuwe wijken rekening met voldoende ontmoetingsplekken en straatmeubilair, zoals bankjes. Hierbij geldt dat er binnen 300 meter van de woning minimaal 1 ontmoetingsplek aanwezig is (bijvoorbeeld een bankje). Op strategische plekken worden grotere ontmoetingsplekken geplaatst (zoals een jongeren ontmoetingsplek). Per gebied wordt gekeken naar het type ontmoetingsplek dat aansluit bij de behoefte in het gebied.
- ➔ Bij het toestaan en plaatsten van buitenreclame in de openbare ruimte weegt de gemeente (meestal) het uiterlijk aanzien van de gemeente en de verkeersveiligheid af tegen mogelijke inkomsten uit de reclame (te gelde maken van de openbare ruimte) en het beschikbaar stellen van (extra) service naar inwoners en ondernemers. Afhankelijk van de financiële situatie van de gemeente kunnen argumenten een wisselende zwaarte worden meegegeven. Op dit moment zijn in Dijk en Waard verschillende vormen van reclame-uitingen in de openbare ruimte te vinden, op basis van overeenkomsten met derden. Voor het plaatsten van borden, paaltjes en andere objecten in de openbare ruimte is in het integraal beleidsplan openbare ruimte opgenomen dat hier terughouden mee wordt omgegaan. Vanwege de onderhoudbaarheid van de openbare ruimte en het uiterlijk aanzien. Het is logisch dat deze lijn ook wordt toegepast op de buitenreclame. Daarnaast zorgen maatschappelijke en technische ontwikkelingen ervoor dat bepaalde (service)elementen niet meer nodig zijn. Zo is de meerwaarde van stadsplattegronden en bewegwijzering op bedrijventerreinen aanzienlijk gedaald, met de ruime beschikbaarheid van mobile navigatie en wordt online reclame via sociale media veel toegepast. Bedrijven kunnen zich, meer dan voorheen, op verschillende manieren profileren en kenbaar maken. Reclame in de openbare ruimte kan hierdoor worden afgebouwd.

Lopende overeenkomsten worden uitgediend. Bij het aangaan van nieuwe overeenkomsten of looptijd wordt gehandeld volgens onderstaande regels.

- Reclame in de openbare ruimte is gekoppeld aanabri's.
- Geen losse elementen toestaan, die uitsluiten het doel hebben om reclame te maken. Uitzondering hierop zijn de tijdelijke reclame-uitingen rond lichtmasten voor evenementen.
- Geen stadsplattegronden en bewegwijzeringssystemen voor bedrijven meer toepassen.

Actiepunten

- ➔ De gemeente wil ontmoetingsplekken in de openbare ruimte faciliteren en stimuleren. Hierboven is via een nadere regel omschreven dat de ambitie is om binnen 300 meter van een woning minimaal één ontmoetingsplek en op strategische plekken grotere ontmoetingsplekken ter beschikking te hebben. De gemeente onderzoekt in hoeverre de bestaande openbare ruimte aan deze nadere regel voldoet en doet een voorstel (plan van aanpak) voor verbetering indien de bestaande openbare ruimte aanzienlijk afwijkt van deze regel.
 - Eigenaar: beheerder spelen.
 - Kosten:
 - Inventarisatie dekking ontmoetingsplekken en benodigde extra plekken (eenmalig): €15.000.
 - Dekking:
 - Restruimte regulier beheerbudget of aanvraag begroting 2028 of later.

2.7 Verlichting en VRI

Nadere regels

- ➔ Om de verlichtingskwaliteit van de openbare ruimte te waarborgen, gaat de gemeente voor uniforme masten en lichtbronnen. Toekomstige openbare verlichting bestaat uit een thermisch verzinkte (grijze) lichtmast met een LED-lichtbron en heeft een lichtkleur van 3000 Kelvin (warm wit). Bij reguliere (groot onderhoud) vervanging van lichtmasten wordt dit type teruggeplaatst.
- ➔ In de nachten wordt de lichtsterkte van verlichting tot maximaal 50% gedimd (ook als het verlichtingsniveau iets onder de norm zakt).
- ➔ Voor de verkeersregelinstallaties geldt een vaste logische verkeersregeling. Dat wil zeggen: een verkeersafhankelijke regeling (groen op aanvraag + verlengen); beperken aantal fasen; korte cyclustijden; beperking wachttijden; snelle realisatie zijrichtingen; beperking wachtrijen; tijdsafhankelijke instelling groentijden; mee-aanvragen van richtingen. De prioriteit voor de afhandeling van het verkeer op kruispunten staat in het *Integraal beleidsplan openbare ruimte*. In het bijzonder zijn de volgende nadere bepalingen van toepassing:
 - De VRI staat in wachtstand op rood.
 - De cyclustijd bedraagt < 100 seconden.
 - De wachttijd voor fietsers/voetgangers is < 90 seconden.

- Er treedt geen overstaan op (meerdere cyclussen wachten in een richting).
- ➔ Er wordt gestreefd naar een beschikbaarheid van 98% van de verkeersregelininstallaties (maximaal 2% uitval t.g.v. storingen).
- ➔ Ten aanzien van veiligheid en comfort voor gebruikers gelden specifieke regels per weggebruiker. De aanrijshnelheden van autoverkeer zijn zo laag mogelijk, daarom is er geen aanvraag op ver weglussen. Fietsverkeer krijgt extra comfort door detectie op afstand, lage onderlichten op de mast en wachttijdvoorspellers. Voetgangers krijgen extra comfort doordat ze de weg in één keer over kunnen steken (profiel langzame voetganger) en door het toepassen van rateltickers.

Actiepunten

- ➔ Om de ecologie te bevorderen (donkerte), worden natuurgebieden en fiets- en wandelpaden door parken en groengebieden niet verlicht. Op een aantal plekken in de gemeente staan hier nu nog lichtmasten. Deze worden weggehaald. Uitzondering hierop zijn fiets- en wandelpaden, waarbij geen alternatieve verlichte route door de aangrenzende wijk mogelijk is. De exacte plekken worden geïnterviewd.
 - Eigenaar: beheerder verlichting.
 - Kosten:
 - Inventarisatie weg te halen lichtmasten (eenmalig): €10.000.
 - Weghalen overbodige lichtmasten (eenmalig): afhankelijk van aantal weg te halen lichtmasten (inventarisatie).
 - Dekking:
 - Restruimte regulier beheerbudget of aanvraag begroting 2028 of later.
- ➔ Dijk en Waard werkt met uniforme verlichting, eventueel met uitzondering van authentieke/ karakteristieke plekken. Het uitgangspunt is daarnaast dat de lichtbron zo duurzaam mogelijk is, naast energieprestatie is daarbij het uitgangspunt dat milieubelasting van materialen zo laag mogelijk is. Onderzocht wordt welke mogelijkheden er zijn om nog duurzamere verlichting toe te passen. Dit wordt beschouwd vanuit de gehele levenscyclus en kan leiden tot het opnieuw aanbesteden van de standaard verlichting.
 - Eigenaar: beheerder verlichting.
 - Kosten:
 - Onderzoek (eenmalig): €5.000.
 - Dekking:
 - Restruimte regulier beheerbudget of aanvraag begroting 2028 of later.

2.8 Water

Nadere regels

- ➔ Aanleggen van vaartuigen is vooralsnog overal toegestaan, behalve op door het college aangewezen gedeelten van het openbaar water. Het college wijst de volgende plekken aan waar het niet toegestaan is om vaartuigen aan te leggen:
 - Onder bruggen, duikers en bij sluizen en overhalen.
 - Aan ecologische waardevolle oevers, zoals rietoevers.
 - Als de doorvaarbaarheid van de watergang hierdoor in het geding komt.
 - Als de onderhoudbaarheid van de watergang hierdoor in het geding komt.
 - Langs oevers waar dat als zodanig met borden is aangeduid.
 - Aan oevers die in eigendom zijn van anderen dan de gemeente of de eigenaar van het vaartuig, tenzij schriftelijke overeenstemming overlegd kan worden van de eigenaar van de oever.
- ➔ De doorvaarbaarheid van vaarwateren wordt gewaarborgd door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Per vaarroute is het vaarprofiel (breedte, hoogte en diepgang) vastgesteld. Het vaarprofiel is afhankelijk van het gebruik.
- ➔ Op moment van vervanging beschoeiing (einde levensduur) wordt per situatie beoordeeld of een beschoeiing echt nodig is om uitspoeling van een oever / oeverafkalving tegen te gaan. Wanneer een beschoeiing niet noodzakelijk is, laat de gemeente een houten beschoeiing staan (wegrotten) en een kunststof of stalen beschoeiing wordt weggehaald. Waar mogelijk worden oevers natuurvriendelijk heringericht.

Actiepunten

- ➔ De gemeente wil op termijn meer controle krijgen op het gebruik van haar oevers en de wijze waarop aanleggen van boten is toegestaan. Op dit moment worden boten op verschillende manieren aan de oever bevestigd, wat zorgt voor verrommeling en openbare ruimte die regelmatig niet bereikbaarheid is voor het noodzakelijke onderhoud. De gemeente maakt hiervoor een plan waarbij verschillende scenario's worden onderzocht. Waaronder: het beter inzichtelijk maken van de gedeelten in het openbaar water waar aanleggen van boten is toegestaan en/of verboden. Het vastleggen van regels voor aanlegconstructies. Het faciliteren van aanlegconstructies, mogelijk in combinatie met een algemeen aanlegverbod op gedeelten van de openbare oevers waar geen aanlegconstructie is.
 - Eigenaar: beheerders water, civieltechnische kunstwerken en beleidsmedewerkers openbare ruimte en recreatie.
 - Kosten:
 - Onderzoek en opstellen plan: € 30.000.
 - Kosten oplossing: nader te bepalen (afhankelijk van onderzoek).
 - Dekking:
 - Restruimte regulier beheerbudget of aanvraag begroting 2028 of later.

- De huidige tewaterlaatplek voor recreatievaart aan de Westdijk is gelegen aan een smalle dijk met eenrichtingsverkeer. Parkeren is op afstand en het draaien en keren zorgt regelmatig voor verkeersstremming. Ook wordt overlast ervaren bij de tewaterlaatplek aan de Lepelaar, met name vanwege het ontbreken van parkeerruimte. De gemeente gaat op zoek naar een geschikte alternatieve tewaterlaatplek om in het buitenwater (ringvaart) terecht te komen. Daarnaast onderzoekt het de mogelijkheden om de tewaterlaatplek aan de Lepelaar beter geschikt te maken. Indien niet mogelijk, bekijkt het alternatieve locaties, waarbij nabijheid en bereikbaarheid van het populaire vaargebied in het Rijk der duizend eilanden een uitgangspunt is.
- Eigenaar: beheerder kunstwerken en oeververdedigingen.
 - Kosten:
 - Verkennen alternatieve tewaterlaatplekken (eenmalig): €20.000.
 - Verplaatsen tewaterlaatplekken: afhankelijk van uitkomsten verkenning.
 - Dekking:
 - Restruimte regulier beheerbudget of aanvraag begroting 2028 of later.

2.9 Wegen

Nadere regels

- Bij het ontwerp en onderhoud van veilige fietspaden wordt aangesloten bij de richtlijnen van Platform Veilig Fietsen CROW.
- Bij het ontwerp en onderhoud van veilige oversteekplaatsen wordt aangesloten bij de principes van het handboek “Veilig Oversteken? Vanzelfsprekend!” van CROW.

Actiepunten

- Geen.

2.10 Resumé financiën

Het college gaat aan de slag met de ambities en beleidsuitgangspunten en heeft hiervoor dit uitvoeringsplan opgesteld. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de budgetten die naar verwachting nodig zijn om de actiepunten uit dit uitvoeringsplan te realiseren. De actiepunten bestaan vooral uit nadere onderzoeken en planvorming. De realisatie- en beheerkosten om deze doelen daadwerkelijk te realiseren volgen hieruit. Voorgesteld wordt om in eerste instantie deze onderzoeken en daarmee de vraag om incidentele middelen te dekken uit mogelijke meevallers binnen de reguliere (beheer)budgetten. Deze werkwijze geldt voor de eerste vier jaar van de looptijd van het beleid. Mocht blijken dat na deze periode weinig acties zijn uitgevoerd wegens onvoldoende financiële “restruimte”, wordt de aanvraag van middelen meegenomen in het begrotingsproces.

De structurele uitgaven in onderstaand overzicht zijn nodig om de openbare ruimte op het gewenste onderhoudsniveau te onderhouden en zelfbeheer te faciliteren. Voorgesteld wordt om het verhoogde onderhoudsniveau in 2024 zoveel als mogelijk uit te voeren binnen de bestaande budgetten. Dit geldt ook voor het zelfbeheer van groen. Het inzicht dat hiermee wordt verkregen wordt gebruikt bij het aanvragen van de daadwerkelijke extra benodigde middelen bij het opstellen van de kadernota en begroting 2025.

- ➔ Voor de verzorging van **wegen** in het winkelgebied op een A-niveau is jaarlijks een extra onderhoudsbudget van **€ 27.000** nodig.
- ➔ Voor de verzorging van het **groen** in het winkelgebied op een A-niveau is jaarlijks een extra onderhoudsbudget van **€ 10.000** nodig.
- ➔ Voor het onderhoud van **straatmeubilair** in het winkelgebied op een A-niveau en in de rest van de gemeente op een B-niveau is jaarlijks een extra onderhoudsbudget van **€ 50.000** nodig.

Actiepunten	Kosten eenmalig	Kosten structureel
Algemeen	€ -	€ 87.000
Begraafplaatsen	€ 35.000	€ -
Gebouwen	€ -	€ -
Groen	€ 62.500	€ 35.000
Kunstwerken en waterkeringen	€ -	€ -
Speelvoorzieningen	€ -	€ -
Straatmeubilair	€ 15.000	€ -
Verlichting	€ 15.000	€ -
Water	€ 50.000	€ -
Wegen	€ -	€ -

Tabel: Overzicht financiën activiteiten voor de uitvoering van ambities en beleidsuitgangspunten

“

Bermen voor bloemen en bijen is goed, maar dat wil niet zeggen dat ze niet onderhouden hoeven worden.

Enquête onder inwoners 2023

”

3. Het uitvoeringsproces

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de periode na vaststelling van het beleid.

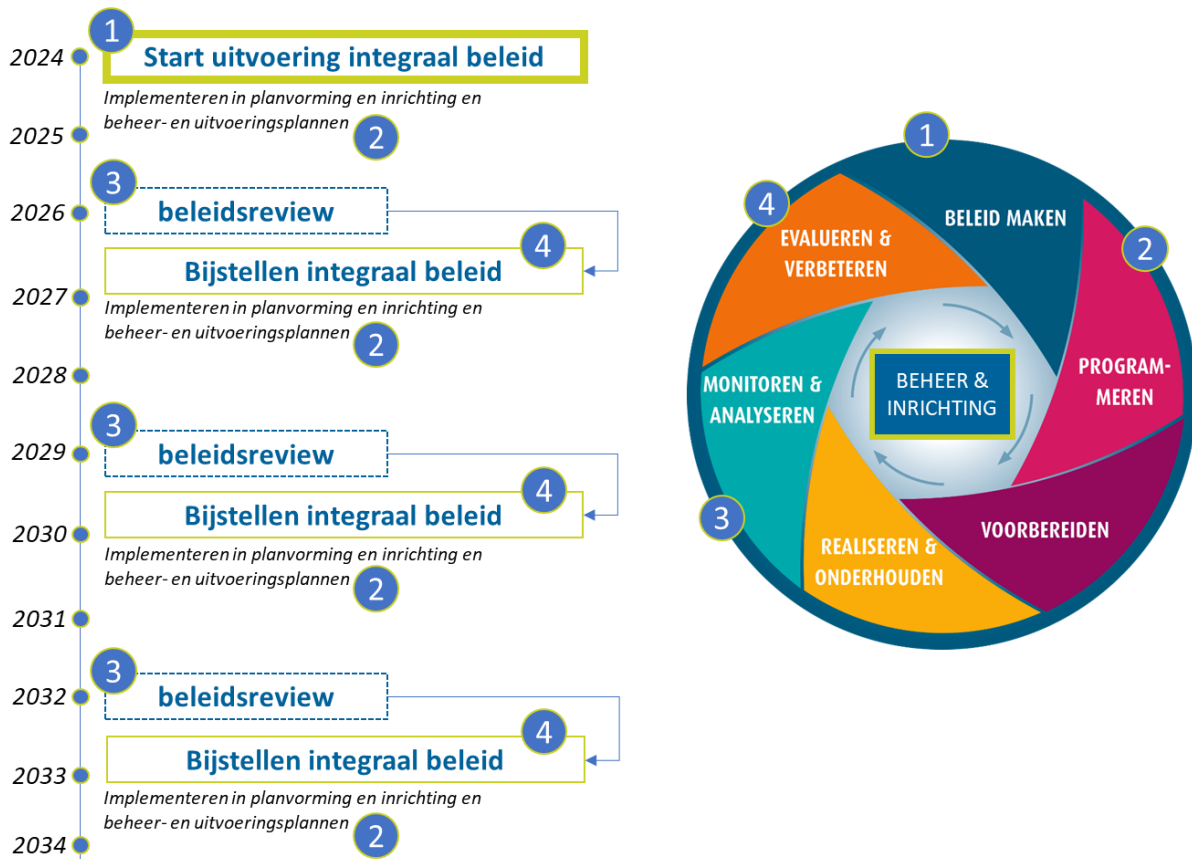
3.1 Plan, do check act activiteiten (monitoring en evaluatie)

Om de thema's, ambities, beleidsuitgangspunten, regels en actiepunten succesvol te laten landen in de dagelijkse gemeentelijke processen, bijvoorbeeld bij gebiedsontwikkeling, beheer en onderhoud moeten verschillende acties worden uitgevoerd. Daarmee betreft het geen statisch beleid maar een dynamische set van beleidsuitgangspunten en maatregelen die meebeweegt met de ervaringen binnen de daadwerkelijke toepassing en uitvoering.

Acties:

- ➔ Het vertalen van beleid voor alle beheergroepen naar specifieke beheer- en uitvoeringsplannen, er zijn nadere acties nodig om per beheergroep te werken aan de thema's.
- ➔ Het beleid wordt nader uitgewerkt in de HIOR om de uitvoering van de beleidsuitgangspunten en nadere regels te borgen bij gebiedsontwikkeling en herinrichting van de openbare ruimte.
- ➔ Het evalueren van inrichtings- en herinrichtingsprojecten aan de hand van de thema's om te bepalen wat de bijdrage aan de ambities is geweest.
- ➔ Het monitoren van de kwaliteit van de openbare ruimte aan de hand van de verschillende CROW en NEN normen voor alle beheergroepen binnen de scope van dit integrale beleid.

Aan de hand van de evaluaties en monitoring van de kwaliteit van de openbare ruimte, worden elke 2 of 3 jaar beleidsreviews uitgevoerd, waarbij teruggekeken wordt op de bijdrage en de impact van de uitgevoerde werkzaamheden. Ook wordt gekeken welke ontwikkelingen de komende jaren op de planning staan. Dit kan leiden tot bijstelling van het integrale beleid ten aanzien van de beleidsuitgangspunten, het onderhoudsniveau of de regels en actiepunten. Het kan ook leiden tot een bijstelling van de prioritering van de uitvoering. Evaluatie leidt dus niet altijd tot een bijstelling van het beleid.

Figuur 1 Tijdspad proces van uitvoering beleid.

Gildestraat, Heerhugowaard (Bron: Antea Group, 2023)

“

Het omvormen van verharde paden naar groen kan bijdragen aan de opvang van water, zolang het maar geen modderpoel wordt.

Enquête onder inwoners 2023

”

Bijlage 1: Onderhoudsniveau openbare ruimte

Voor de periode 2024 tot 2033 is een nieuw ambitieniveau voor de kwaliteit in de openbare ruimte opgesteld voor verschillende objecten en gebieden in Dijk en Waard. Het overzicht van het gewenste onderhoudsniveau voor de gehele gemeente is weergegeven in Figuur 2.

	Winkelgebied	Woongebied	Werkgebied	Hoofdwegen	Recreatiegebied	Buitengebied
Begraafplaatsen	B	B	B	B	B	B
Gebouwen*	B	B	B	B	B	B
Groen	B	B	B	B	B	B
Verzorging	A	B	B	B	B	B
Kunstwerken en waterkeringen	B	B	B	B	B	B
Speelvoorzieningen	B	B	B	B	B	B
Straatmeubilair	A	B	B	B	B	B
Verlichting & VRI	B	B	B	B	B	B
Water	B	B	B	B	B	B
Wegen	B	B	B	B	B	B
Verzorging	A	B	B	B	B	B

* Voor gebouwen wordt een afwijkende systematiek gehanteerd (NEN-norm). Het onderhoudsniveau voor gebouwen wordt gesteld op conditiescore 3 (NEN 2767). Deze conditiescore is vergelijkbaar met onderhoudsniveau B van het CROW. Indien gebouwen binnen 5 jaar gesloopt, verkocht of gerenoveerd worden, dan wordt een lagere conditiescore toegestaan. De conditie mag echter niet onvoldoende zijn. Dit houdt in dat kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties worden voorkomen.

Figuur 2 Ambitie onderhoudskwaliteit.

Bijlage 2: Specificatie nadere regels

1. Ecologische verblijfs- en verbindingzones

Verblijfszones

In en rondom de gemeente zijn diverse natuurtypes aangewezen door de Provincie Noord-Holland. Van alle natuurbeheertypen in Nederland is een algemene beschrijving gemaakt, onderverdeeld in 17 natuurtypen met beheertypen. Deze natuurtypen en beheertypen van de NNN-gebieden worden door de gemeente Dijk en Waard gehanteerd. Aanvullend zijn in de gemeente diverse verblijfszones voor fauna aangewezen. Dit zijn gebieden met kenmerken zoals grote aaneengesloten groene zones die geschikt zijn voor verblijf van zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vleermuizen.

Verbindingszones

Het streven is om de verblijfsgebieden met elkaar te verbinden, door zogeheten verbindingszones. Op deze manier ontstaat in de openbare ruimte een ecologisch netwerk waarin flora en fauna zich kan verplaatsen. De verbindingszones zijn nieuw en bepaald op basis van:

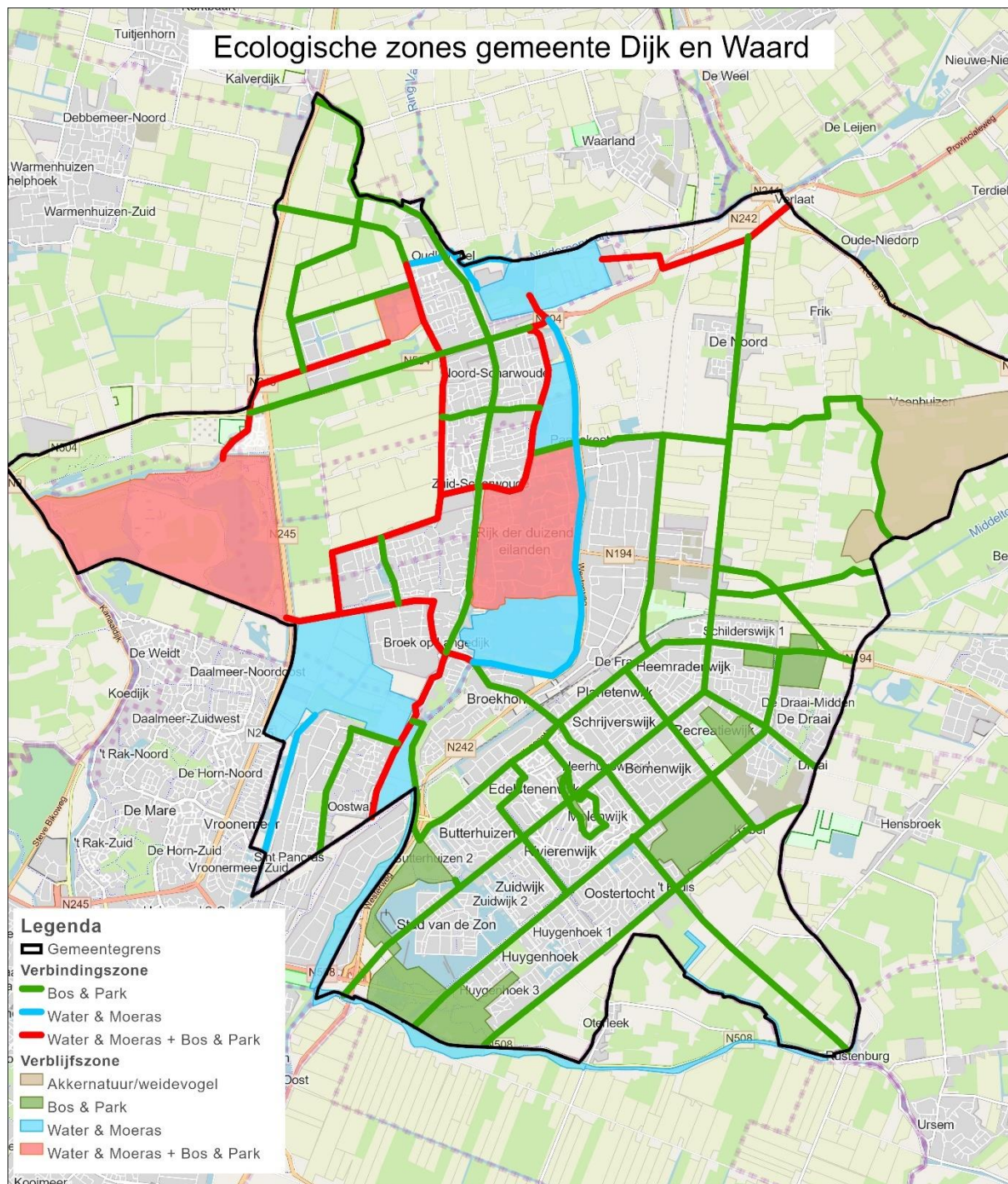
- ➔ Quickscans flora en fauna (spreiding van flora en fauna in de gemeente).
- ➔ Natuurtypen van de provincie Noord-Holland (typen flora en fauna in de gemeente).
- ➔ Beheerdata groen van de gemeente (logische routes voor verbindingszones, zoals aaneengesloten bermen, bomenrijen, etc.).

De verblijf- en verbindingszones zijn verdeeld in een aantal categorieën, hierna te noemen bouwstenen. Elke bouwsteen kent zijn eigen doelsoorten, biotopen, beheer en inrichting / dimensies.

De bouwstenen voor de gemeente Dijk en Waard zijn:

- ➔ Water en Moeras.
- ➔ Bos en Park.
- ➔ Akkernatuur / weidevogelgebied.

In de kaart op de volgende pagina is de ecologische zonering aangegeven en per zone de bouwsteen aangegeven. Op de pagina's volgend op de kaart zijn de doelsoorten, biotopen, beheerstrategie en vereiste dimensie/inrichting per bouwsteen uitgewerkt. De dimensies en inrichting zijn aangegeven voor kerngebieden, deeltkerngebieden, stapstenen en verbindingszones. Bij het beheer van de openbare ruimte en ook bij inrichting van nieuwe openbare ruimte, houdt de gemeente rekening met de maatregelen die horen bij de verblijf- en verbindingszones (conform beleidsuitgangspunten). Wat niet op kaart is aangegeven is de dorpsnatuur. Dit is kleinschalige ecologie binnen de woonwijk. Dit is aan het einde van deze bijlage beschreven en overal in de gemeente van toepassing.

Figuur 3 Ecologische zones op kaart.

Bovenstaande kaart geeft de ecologische hoofdstructuur weer, dit zorgt voor een gemeente dekkend netwerk. Daarnaast zijn er lokaal in de buurt of wijk ook maatregelen mogelijk om bij te dragen aan dit netwerk.

Bos en park

Relatie met natuurtype:

N12 (Rijke graslanden), N16 (Bossen met productiefunctie) en N17 (Cultuurhistorische bossen).

Doelsoorten: vogels, zoogdieren en insecten:

Onder andere: Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis, Eekhoorn, Egel, Hermelijn, Braamsluiper, Bruine kiekendief, Grauwe vliegenvanger, Grote bonte specht, Kneu, Nachtegaal, Sperwer, Spotvogel, Tjiftjaf, Wielewaal, Blauwe glazenmaker, Bruin blauwtje, Landkaartje, Kleine vuurvinder.

Biotoop:

Aanwezigheid van structuurrijke overgangen tussen vegetatietypen, doorgaande structuren van opgaande beplanting en bloemrijke hooilanden. De droge structuurrijke natuur bestaat uit een aantal vlakvormige onderdelen (bosschages, struweel, ruigte en bloemrijk grasland) en lijnvormige elementen, zoals singels, houtwallen en bermen.

Beheer:

- ➔ **Planten van bomen in “gaten” van lanen.**
Groene structuren zijn van belang voor vleermuizen. Via deze structuren navigeren vleermuizen van verblijfsgebieden naar foerageergebieden. Het is daarom ook van belang om binnen structuren voldoende bomen als “laanbeplanting” te hebben. Open plekken hinderen namelijk de navigatie van de vleermuizen. Door bomen te planten worden open plekken voor de vleermuizen beperkt.
- ➔ **Beschermen van bomen.**
Bestaande bomen dienen voor vleermuizen beschermd te worden. Bomen zijn naast onderdeel van de groenstructuur ook bronnen voor voedsel van vleermuizen, door onder andere insecten. Ook bieden hollen in bomen een verblijfplaats voor de vleermuizen.
- ➔ **Aanpassing van openbare verlichting.**
Vleermuizen zijn gevoelig voor verlichting in de nacht. Dit kan namelijk hun oriëntatie verstoren. Dit kan worden voorkomen door vleermuisvriendelijke verlichting aan te brengen. Dit licht heeft een laag UV-gehalte en beperkte intensiteit. Daarmee kan negatieve impact op navigatie van vleermuizen verminderd worden.
- ➔ **Niet snoeien bij broedende vogels (buiten broedseizoen specifieke soorten).**
Het is van belang om geen snoeiwerkzaamheden uit te voeren indien er sprake is van broedende vogels in de specifiek te snoeien boom of beplanting. Zo blijven mogelijke nesten van vogels beschermd. Klimop wordt bij voorkeur in de winter gesnoeid omdat deze tot laat in het seizoen nog bessen dragen.
- ➔ **Voer bladafval niet af, maar hark deze tussen hagen en beplantingsvakken.**
Door bladafval vrijgekomen van bomen en beplanting tussen hagen en beplantingsvakken te harken, worden goede randvoorwaarden geschapen voor insecten. Deze insecten zijn voor vogels een bron van voedsel.

- ➔ **Aanbrengen van struweel met hagen, lage bomen en besdragende struiken.**
Het aanbrengen van struweel zorgt voor voedsel, beschutting en nestmogelijkheden. Bij voorkeur moet dit inheemse beplanting zijn. Denk hierbij aan het aanplanten van meidoornhagen, vlier of hazelaar. Besdragende struiken worden niet in de buurt van speelvoorzieningen geplant.
- ➔ **Aanbrengen nestkasten.**
Sommige vogels en vleermuizen zijn typische bewoners van de bebouwde omgeving. Het gaat hier om bijvoorbeeld de gierzwaluw, mussen en vleermuizen. Door nestkastjes op te hangen tegen gebouwen, wordt er ruimte voor deze dieren gecreëerd om te kunnen verblijven.

Dimensies / inrichting:

- ➔ **Kerngebied:**
 - 50 hectare.
 - Afwisselend kleinschalig landschap van bos, open veld, hagen en ruigte. Aanwezigheid van structuurrijke overgangen tussen vegetatietypen. Voldoende biotoop van voldoende grootte voor bosvogels als Grote bonte specht en Sperwer
- ➔ **Deelkerngebied:**
 - 5 hectare.
 - Kleine vlakvormige bosschages of structuurrijke hooilanden.
- ➔ **Stapsteen:**
 - 1,0 hectare, maximaal 5 kilometer van elkaar verwijderd. Indien 0,2 – 0,5 hectare groot, dan maximaal 100 meter van elkaar verwijderd.
 - Afwisselend gebied van bos, bloemrijk grasland, heggen, struweel en ruigte.
- ➔ **Verbindingszone:**
 - De breedte varieert van 8 tot 20 meter.
 - Lijnvormig element bestaande uit (een combinatie van) bloemrijke bermen, struweel, bomenrijen, houtwallen/singels.

Water en moeras

Relatie met natuurtype:

N04 (Stilstaande wateren) en N05 (Moerassen).

Doelsoorten: voornamelijk amfibieën, reptielen en watervogels:

Onder andere: Dotterbloem, Rietorchis, Waterdrieblad, Zwanenbloem, Noordse woelmuis, Waterspitsmuis, Meervleermuis, Watervleermuis, Fuut, Grote zilverreiger, Kleine karekiet, Kleinst waterhoen, Porseleinhoen, Rietzanger, Roerdomp, Slobeend, Snor, Tureluur, Visdief, IJsvogel, Zomertaling, Gewone pad, Rugstreeppad, Kamsalamander, Middelste groene kikker, Ringslang, Bittervoorn, Kleine modderkruiper, Rivierdonderpad, Snoek, Zwanenmossel, Blauwe glazenmaker, Bruine korenbout, Glassnijder, Kleine roodoogjuffer, Platbuik, Vroege glazenmaker.

Biotoop:

Het type water- en moerasnatuur bestaat uit sloten, poelen, grotere waterpartijen, nat grasland, natte ruigte, verlandingsvegetaties zoals riet- en biezenvetaties, grote zeggenvegetaties en in beperkte mate elzenbroekbosjes en wilgenstruweel. Moeras ontstaat in stilstaand, voedselrijk en zoet water. De bodems zijn zeer nat, voedselrijk en matig zuur tot neutraal. De grote en kleine waterpartijen worden gekenmerkt door voedselrijk, vrij helder, (vrijwel) stilstaand water, waarin waterplanten groeien. Verlanding vindt plaats vanaf de oevers, dus bij voorkeur geen steile oevers. Doelsoorten kunnen specifieke eisen stellen aan biotoop. Bijvoorbeeld de Noordse woelmuis is gebaat bij isolatie als gevolg van sterke concurrentie met de Aardmuis en Veldmuis.

Beheer:

→ **Extensief maaien van bermen en grasstroken.**

Door bermen extensief en ecologisch te beheren (bij voorkeur hooilandbeheer) krijgen insectenpopulaties voldoende ruimte. Deze insecten dienen als voedsel voor amfibieën en reptielen. Het hooilandbeheer is gericht op het verschrallen van de bodem, waardoor allerlei kruiden de kans krijgen om de kop op te steken.

→ **Gefaseerd maaien van taluds.**

Door jaarlijks slechts de helft of een derde van de taluds uit te maaien, blijft een deel van de vegetatie (zoals riet) in de taluds staan. Hierdoor blijven in de winter verblijfplaatsen beschikbaar voor padden of salamanders.

→ **Aanbrengen van natuurvriendelijke oevers en bloemrijke bermen.**

Door natuurvriendelijke en bloemrijke oevers te creëren worden betere voorwaarden geschapen voor insecten. Dit zorgt voor voedsel voor diverse amfibieën. Door bermen middels hooilandbeheer te beheren, krijgen insectenpopulaties ook meer kans om te gedijen. Dit zorgt voor een betere voedselvoorziening van diverse amfibieën.

→ **Creëren van migratiemogelijkheden voor vissen en amfibieën.**

Om de trek en migratie van amfibieën zo veilig mogelijk te laten verlopen, zijn faunapassages van essentieel belang. Dit kan in de vorm van een amfibieëntunnel of

geleidingsgoot die onder het wegdek wordt geplaatst. Duurzaam circulair betonnen tunnels zorgen voor beschutting en bescherming wanneer een amfibie naar de overkant van de weg wil geraken.

Dimensies / inrichting:

- ➔ Kerngebied:
 - 50 hectare.
 - Gebied met zowel water als moeras. Structuurrijke moeraszones met nat grasland, riet, ruigte en kruidenrijke begroeiing en een beperkte oppervlakte aan bomen en struiken. Het open water heeft natuurvriendelijke oevers en een rijke watervegetatie.
- ➔ Deelkerngebied:
 - 5 hectare.
 - Kleine water- en moerasgebieden met oevers met een rijke vegetatie. De oevers en rietstroken vormen de biotoop voor rietvogels en insecten.
- ➔ Stapsteen:
 - 1,0 hectare, maximaal 4,0 kilometer van elkaar verwijderd. Indien 0,2 – 0,5 hectare groot, dan maximaal 100 meter van elkaar verwijderd.
 - Waterpartijen en waterlopen, met daaraan gekoppeld brede oevers of eilandjes, houtwallen, ruigten en vochtig grasland.
- ➔ Verbindingszone:
 - De breedte (van de oever en aangrenzende berm) varieert van 8 tot 20 meter
 - Lijnvormige waterloop met een natuurvriendelijke oever bestaande uit helofyten, rietruigtes, struweel, nat (schraal)grasland en kleine bosschages.

Akkernatuur / weidevogelgebied

Relatie met natuurtype:

N12.01 (Bloemdijk) en N12.05 (Kruiden- en faunarijke akker).

Doelsoorten: voornamelijk weidevogels:

Onder andere: Akkerandoorn, Gele ganzenbloem, Groot spiegelklokje, Handjesereprijs, Wilde ridderspoor, Dwergmuis, Laatvlieger, Blauwe kiekendief, Boerenwaluw, Geelgors, Gele kwikstaart, Kievit, Grutto, Scholekster, Kneu, Kwartel, Kwartelkoning, Patrijs, Ringmus, Steenuil, Veldleeuwerik, Argusvlinder, Bruin blauwtje, Hooibeestje, Kleine vuurvinder, Koninginnenpage.

Biotoop:

Omvangrijke aaneengesloten gebieden gekenmerkt door openheid, het ontbreken van verstoring (door opgaande elementen en door infrastructuur), de aanwezigheid van micro-reliëf, graslandareaal en relatief hoog waterpeil. Bermen- en akker(randen)natuur bestaande uit kruiden- en faunarijke bermen en akkers met kruid- of grasachtige vegetaties. De bermen bevatten hoge dichtheden aan kruidachtige planten.

Beheer:

→ **Zaaien van bloemen.**

Door bijvoorbeeld Klaversoorten, Korenbloem, Klaproos, Groot spiegelklokje en Wilde weit helpt om een soortenrijke akkerrand of bloemdijk te creëren. Inzaaien van bijzondere plantensoorten is alleen toegestaan in de vorm van zaaigoed afkomstig uit andere kruidenrijke akkers uit dezelfde regio.

→ **Aanpassen maaibeheer.**

Het (maai)beheer kan worden afgestemd op de ontwikkeling van de gewenste vegetatietypen.

→ **Behouden openheid.**

Voor dit gebied zijn grote aaneengesloten groengebieden die niet worden onderbroken door versturende elementen (zoals opgaande elementen, bebouwing, beplanting en masten) van belang.

→ **Waar mogelijk onder water zetten percelen.**

Door elk jaar de akkerpercelen onder water te zetten, ontstaat een overwinteringsbiotoop voor moerasvogels.

Dimensies / inrichting:

→ **Kerngebied:**

- 300 hectare.
- Open landschap, waarbij de randen extensief worden beheerd en eventueel zijn ingezaaid.

→ **Deelkerngebied:**

- 30 hectare.

- Kleine akkers of lange bermstroken. Voldoende voor de meeste plantensoorten.
- ➔ Stapsteen:
 - 1,0 hectare, maximaal 5 kilometer van elkaar verwijderd. Indien 0,2 – 0,5 hectare groot, dan maximaal 500 meter van elkaar verwijderd.
 - Een korte of smalle (ingezaaide) bermstrook of akkerrand met hoge diversiteit aan planten, bijvoorbeeld een mengsel van Korenbloem en Klaproos.
- ➔ Verbindingszone:
 - De breedte varieert van 2 tot 10 meter.
 - Verstoorde bermen en lintvormige akkerranden.

Dorpsnatuur

Relatie met natuurtype:

Geen.

Doelsoorten: Voornamelijk kleine vogels en insecten:

Onder andere: Muurleeuwenbek, Laatzvlieger, Meervleermuis, Egel, Gewone dwergvleermuis, Gierzwaluw, Huismus, Huiszwaluw, Kerkuil, Dagpauwoog, Honingbij.

Biotoop:

Natuurvriendelijk ingerichte en beheerde elementen in de bebouwde omgeving, zoals waterlopen, wegbermen, bomenrijen, groenvoorzieningen (struiken, snippergroen), tuinen en platte daken. Ook gebouwen kunnen met behulp van specifieke voorzieningen (bijvoorbeeld nestkasten) geschikt worden gemaakt voor typische bewoners in de bebouwde omgeving als Gierzwaluwen, Mussen en Vleermuizen (waaronder de Gewone dwergvleermuis).

Beheer en inrichting:

Er is hierbij geen sprake van kerngebieden, deelkerngebieden of stapstenen en minimale dimensies ervan. Het gaat erom de kansen die zich voordoen te benutten binnen de bebouwde kom. En wel zo dat grotere eenheden aaneengesloten dorpsnatuur leiden tot een hogere biodiversiteit.

De volgende richtlijnen/kansen zijn van toepassing:

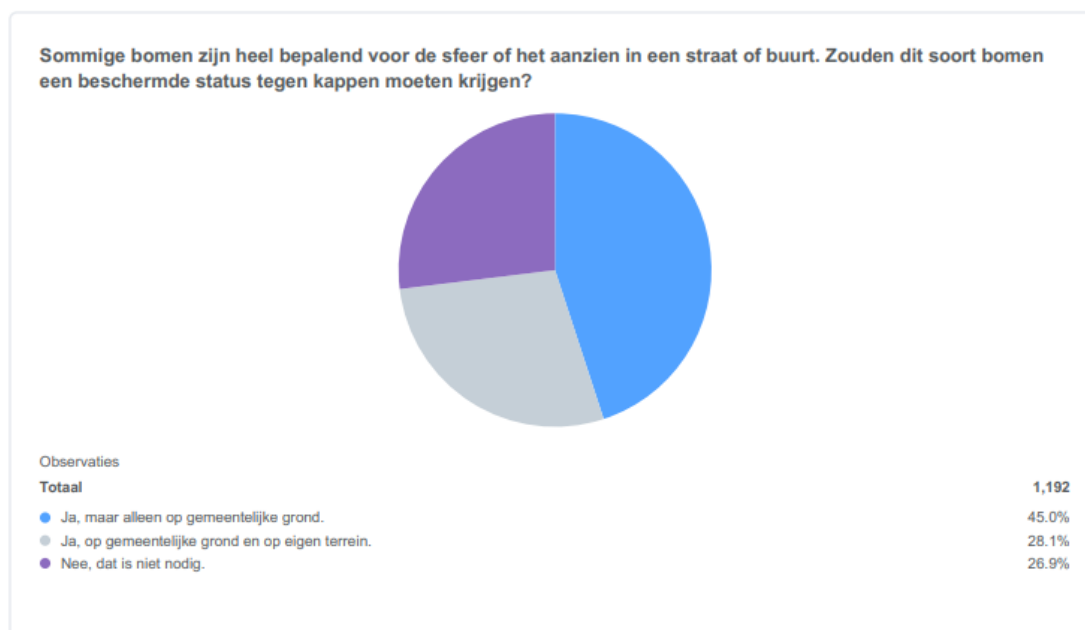
- ➔ Maai extensiever (maai bermen bijvoorbeeld twee of driemaal per jaar) om meer variatie en hogere biodiversiteit te creëren.
- ➔ Maai of snoei niet alles in één keer weg. Laat delen van de begroeiing staan.
- ➔ Streef naar aan elkaar grenzende begroeiingstypen (bloemrijk grasland, ruigte, struweel), met geleidelijke overgangen.
- ➔ Voer het maaisel af waar een bloemrijke begroeiing wordt nagestreefd. Door maaisel af te voeren wordt de bodem uiteindelijk schraler, waardoor dominante (gras)soorten plaatsmaken voor een meer gevarieerde en kruidenrijke vegetatie.
- ➔ Laat takken(hopen) in groenvoorzieningen liggen. Voor vogels, kleine zoogdieren en insecten zijn deze aantrekkelijk als broed- of schuilplaats. Doe dit niet overal, maar daar waar natuurtechnisch beheer wordt nagestreefd en het vanuit beleving gepast is.
- ➔ Heb oog voor zicht op mooie natuur. Hoge rietkragen en ruigte kunnen het zicht op bijvoorbeeld fraaie waterpartijen wegnemen. Mooie natuur moet kunnen worden beleefd. Dit zorgt voor draagvlak.
- ➔ Wees zuinig op oude bomen en op bomenrijen. Bijvoorbeeld oude knotwilgen zijn een biotoop op zich en bomenrijen kunnen een essentiële vliegroute vormen voor vleermuizen.

- ➔ Tussen tegels of in ruigere groenstroken komen soms artsenijsplanten voor zoals Hartgespan of Doornappel. Deze kunnen erop wijzen dat er vroeger een apothekerstuin in het dorp was.
- ➔ Inventariseer deze planten, net als muurplanten bij gemetselde kademuren, en informeer burgers en onderhoudspersoneel daarover.
- ➔ Voor dorpsnatuur geldt in het bijzonder dat communicatie en binding met bewoners essentieel is. Het werken met zelfbeheer is een middel om meer binding te creëren. Hiervoor geldt dat de bewoners verantwoordelijk zijn voor groen. Er wordt op deze manier een verbinding gelegd tussen buurtbewoners en natuur. Begeleid hen bij het natuurvriendelijk onderhoud.
- ➔ In gebieden en stroken die een tijd lang braak liggen kan zogenaamde tijdelijke natuur worden gerealiseerd. Dit betreft bijvoorbeeld inzaai met een kruidenmengsel of het sturen van de ruigtevegetatie door onderhoud.

2. Beschermde bomen

Belang van beschermen van bomen

De gemeente hecht grote waarde aan het beschermen van monumentale bomen en bijzondere houtopstanden (zie ook beleidsuitgangspunten). De uitkomsten van de enquête onderschrijven dit belang. Ongeveer 75% is het met de stelling eens dat monumentale en bijzondere bomen op gemeentelijke grond beschermd moeten worden. 25% vindt dat dit ook op particuliere grond mag en 25% vindt dit niet nodig.

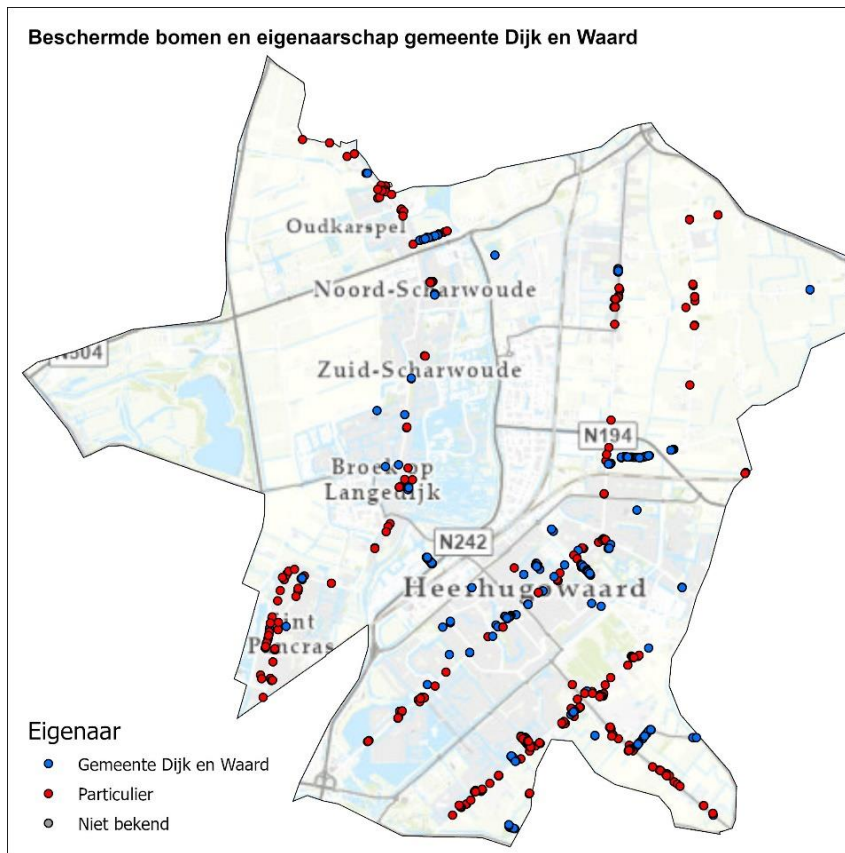
Figuur 4 Enquête vraag betreffende beschermde bomen.

Huidige situatie

Op dit moment zijn 648 bomen in de gemeente gelabeld als 'beschermde boom' en als zodanig opgenomen in het register van beschermde houtopstanden. Hiervan staan 316 bomen op terrein van gemeente Dijk en Waard en 332 bomen op particulier terrein (zie kaart op de volgende pagina). De meeste van deze bomen zijn populieren (187) en esdoorns (103).

Tabel 2 Het aantal beschermde bomen per boomsoort.

Type boom	Aantal	Type boom	Aantal
Appel	2	Iep	39
Berk	2	Kastanje	59
Beuk	18	Kers	12
Boomhazelaar	2	Linde	60
Eenstijlige meidoorn	1	Plataan	10
Els	3	Populier	187
Es	98	Valse christusdoorn	1
Esdoorn	103	Wilg	32
Gewone vleugelnoot	1	Zomereik	17
Haagbeuk	1	Iep	39

Figuur 5 Locaties beschermde bomen in gemeente Dijk en Waard.

Aandachtspunten huidige situatie

Bij de huidige situatie moet worden opgemerkt dat de bomenlijst in voormalige gemeente Heerhugowaard na 2015 niet meer is bijgehouden en voor Langedijk na 2019 niet meer. Door illegale kap zijn diverse bomen verdwenen. Daarom is een nieuwe inventarisatie met duidelijke criteria noodzakelijk bij het opstellen van de lijst met beschermde bomen.

Criteria beschermde bomen

Onderstaande criteria worden vanaf nu gehanteerd bij het bepalen van beschermde bomen. Deze criteria zijn afkomstig uit het voormalig beleid en uit landelijke richtlijnen (handboek bomen).

Monumentale houtopstand

- ➔ Een solitaire boom, bomengroep of bomenlaan in de openbare ruimte of op particulier terrein, die niet in bosverband staat, met een leeftijd van minimaal 70 jaar, die door zijn leeftijd en verschijning beeldbepalend en onvervangbaar is voor het karakter van de omgeving. Een monumentale houtopstand is in een goede of redelijke conditie en heeft een levensverwachting van nog minimaal 10 jaar. Daarnaast worden herdenkingsbomen en bomen met een grote dendrologische waarde ook tot de bijzondere houtopstanden gerekend (hierbij geldt het leeftijdscriterium niet).

Bijzondere houtopstand

- ➔ Een solitaire boom, bomengroep of bomenlaan die ouder dan 35 jaar is, beeldbepalend is voor de openbare ruimte of een bijzondere cultuur-historische waarde vertegenwoordigt. Een bijzondere houtopstand is in een goede of redelijke conditie en heeft een levensverwachting van nog minimaal 10 jaar. Daarnaast worden herdenkingsbomen en bomen met een grote dendrologische waarde ook tot de bijzondere houtopstanden gerekend (hierbij geldt het leeftijds criterium niet).

Omgevingsvergunning

Beschermde bomen en houtopstanden mogen vanwege hun bijzondere waarden niet zonder omgevingsvergunning worden geveld. Volgens de Verordening fysieke leefomgeving stelt het college een lijst met beschermde bomen en houtopstanden op en is het verboden zonder een omgevingsvergunning een door het college aangewezen beschermde boom of houtopstand te vellen of te doen vellen. Dit verbod is niet van toepassing op:

- Het vellen volgens de Plantenziektenwet.
- Het knotten, kandelabereren of dunnen als noodzakelijke beheermaatregel ter uitvoering van regulier onderhoud.
- Het vellen volgens APV 4:11 in verband met een spoedeisend belang voor de openbare orde, de bestrijding van boomziekten of de verspreiders hiervan of in verband met een direct gevaar voor personen of goederen, mits de burgemeester hiervoor toestemming verleent.

De (lijst) beschermde bomen is opgebouwd uit monumentale en bijzondere houtopstanden. Een omgevingsvergunning kan worden geweigerd vanwege:

- ➔ De natuurwaarde van de houtopstand.
- ➔ De landschappelijke waarde van de houtopstand.
- ➔ De waarde van de houtopstand voor stads- en dorpsschoon.
- ➔ De beeldbepalende waarde van de houtopstand.
- ➔ De cultuurhistorische waarde van de houtopstand.
- ➔ De waarde van de houtopstand voor de leefbaarheid.
- ➔ De dendrologische waarde van de houtopstand.

Een omgevingsvergunning voor een monumentale houtopstand wordt in beginsel geweigerd, tenzij er sprake is van zwaarwegende maatschappelijke belangen, instabiliteit met risico dood en als de levensverwachting korter is dan 10 jaar.

De gemeente streeft ernaar haar bomenbestand in kwaliteit en kwantiteit op peil te houden en waar mogelijk te verbeteren. Waar mogelijk legt de gemeente daarom een herplantplicht op. Herplant gebeurt bij voorkeur ongeveer op dezelfde plek. Als dit vanwege duurzame groei, functioneren van de openbare ruimte of het streefbeeld niet mogelijk is, dan vindt herplant elders plaats.

3. Uitgangspunten bij hinder of overlast

De gemeente gaat niet over tot het kappen van boomstammen of het snoeien van takken indien dit verzoek wordt gedaan omwille van het beperken van (naar oordeel van de gemeente) aanvaardbare hinder. De gemeente verstaat onder aanvaardbare hinder in ieder geval:

- ➔ Hinder of overlast van normale bladval inclusief val van bloesems.
- ➔ Hinder of overlast van normale vruchtval inclusief zaad- en pluival.
- ➔ Hinder of overlast van aanwezigheid van enkele vogelnesten of rustplaatsen van vogels.
- ➔ Hinder of overlast van aanwezigheid van vleermuizen.
- ➔ Hinder of overlast van schaduw.
- ➔ Hinder of overlast van normale groene of algenaanslag op bestrating, muren, daken, enz.
- ➔ Hinder of overlast van normale tijdelijke overlast door insecten in bomen inclusief honing- en roetdauw.
- ➔ Hinder of overlast van wortelopdruk die bestrating niet meer dan 4 centimeter opdrukt.
- ➔ Hinder of overlast van wortelingroei in funderingen of huisaansluitingen (voor rekening en risico van eigenaar volgens vaste rechtspraak).
- ➔ Hinder of overlast van lichttoetreding op zonnepanelen of andere energie-opwekkende constructies.

Bij andere, ernstiger vormen van overlast en hinder zullen de eventuele ingrepen afhangen van de ernst van de overlast, de mogelijke oplossingen en de aanwezigheid of mogelijkheid van compenserend groen. Uiteraard spelen ook kosten (budgetten en prioriteiten) een rol. Hierbij gelden de volgende principes:

- ➔ Snoei van bomen geniet de voorkeur boven bomen verwijderen.
- ➔ “Snoei” in de vorm van toppen of halveren is nooit een optie.
- ➔ Kandelaberen en het snoeien van een vrij uitgroeiende boom tot vormboom vindt in principe niet plaats, met uitzondering van enkele boomsoorten waarbij dit cultuurhistorisch past (zoals de plataan of treurwilg) of waar het als (tijdelijke) beheermaatregel noodzakelijk is vanuit technisch of ecologisch oogpunt.
- ➔ Het streven is altijd gericht op minimaal behoud van de “hoeveelheid boom”. Een oplossing kan ook zijn om een aantal kleinere bomen die slecht groeien of overlast geven te vervangen door een of enkele exemplaren van een grotere boomsoort op een gunstigere plek. Het effect (beeld, milieu, waardering en dergelijke) van een grote boom is vaak hoger dan die van een aantal kleinere bomen samen.

4. Speeltoestellen

Spreiding aan de hand van cirkelkaarten

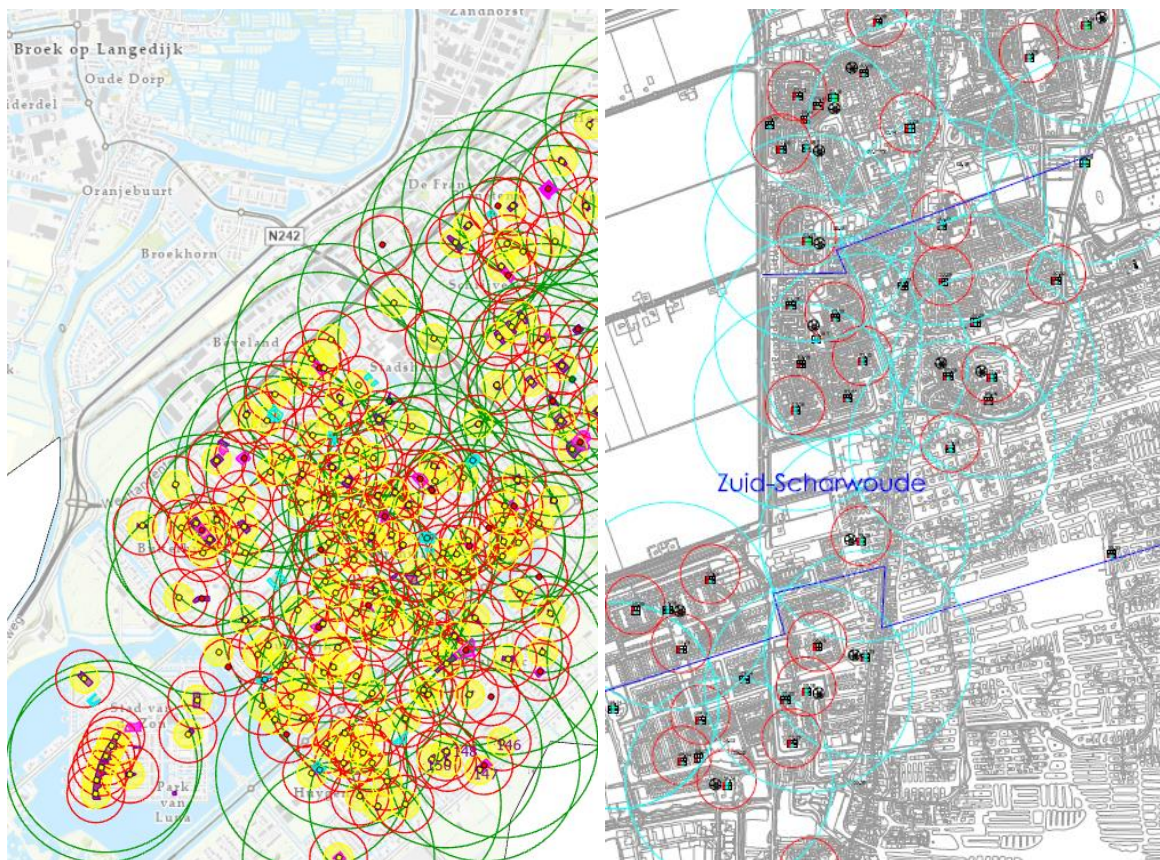
De gemeente werkt voor de dekking van formele- en informele speelruimten met behulp van cirkelkaarten. Hierbij zijn richtlijnen vastgelegd met betrekking tot de loopafstand en oppervlakte van speelplekken voor kinderen van 0-5, 6-12 en 12-18 jaar. In onderstaande grafiek zijn de regels hiervoor weergegeven.

Tabel 3 Richtlijnen speelruimten.

leeftijdsgroep	informeel	formeel
0-5 jaar peuters en kleuters	20 m2 per kind aansluitend aan woning (tuin, stoep, plein, grasveldje)	1 speelplek per 35 kinderen opp: 100 – 500 m2 loopafstand: ca. 100 m 3 toestellen en 4 speelaanleidingen
6-11 jaar basisschooljeugd	50 m2 per 5 jeugdigen speelgroen en 50 m2 per 5 jeugdigen grasveld of plein (voetbal, straatspel)	1 speelplek per 70 jeugdigen opp: 500 - 2000 m2 loopafstand: ca. 350 m 3 toestellen en 4 speelaanleidingen
12-18 jaar jongeren	1 ontmoetingsplek per 30 jongeren (zithoek)	1 sportplek per 100 jongeren opp: 1000 - 6400 m2 loopafstand: geen, daar waar jongeren wonen 4 sporttoestellen en 4 zitaanleidingen

Wanneer deze afstanden worden toegepast op de bestaande formele speelplaatsen, ontstaat de cirkelkaart zoals op de volgende pagina weergegeven. De belangrijkste conclusie die hieruit getrokken kan worden is dat de huidige hoeveelheid en spreiding van speelruimten voldoende dekkend is over de gemeente. Er zijn een aantal plekken met 'witte vlekken', maar een speelruimte in een bestaande woonwijk aanleggen is in de praktijk lastig en wordt niet gedaan. De keuze van typen speeltoestellen op de speelplekken is te bepalen door de beheerder spelen, die in ieder geval rekening houdt met de toegankelijkheid en de volgende prioriteringsvolgorde van het aanbod:

1. Sporten en bewegen.
2. Band met de natuur (nadruk op spelen met water en groen).
3. Ontwikkelen en leren.
4. Ontmoeten, kijken en rusten.

Figuur 6 Voorbeeld cirkelkaart formele speelplaatsen.